

§ 147 Yttrande om ersättning vid upplåtelse av mark i samband med elnätsutbyggnad

Diarienummer KST 2026/383

Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott ställer sig bakom yttrandet.

Sammanfattning av ärendet

Torsby kommun har givits möjlighet att lämna remissvar på promemorian Ersättning vid upplåtelse av mark i samband med elnätsutbyggnad.

Torsby kommuns yttrande

1. Sammanfattande inställning

Kommunen tillstyrker förslaget att höja schablonersättningen från 25 till 50 procent vid upplåtelse eller inlösen av mark för koncessionspliktiga starkströmsledningar. Det är ett nödvändigt och välkommet steg för att öka den lokala acceptansen hos markägare, skapa en rimligare balans mellan allmänt och enskilt intresse, samt bidra till kortare ledtider i den helt avgörande energi- och klimatomställningen.

Kommunen anser dock att förslaget inte är helt tillräckligt för att täcka de faktiska långsiktiga skador och värdeminskningar som uppstår på fastighetsnivå. Det linjära intrång som en elledning utgör medför följdverkningar som det föreslagna schablonpåslaget inte kompenserar för i dagens utformning.

2. Kommunens synpunkter och överväganden

2.1 Begränsningar för framtida markanvändning och utveckling (Restvärdeminskning)

Ett linjärt intrång som en kraftledning klyver ofta fastigheter på ett sätt som skadar och begränsar nyttjandet av marken långt utanför själva ledningsgatan. För kommunen, som ansvarar för den fysiska planeringen, är det tydligt att en sådan placering kan blockera framtida utveckling,

PROTOKOLLSUTDRAG
2026-09-21

såsom tänkta avstyckningar, uppförande av ekonomibyggnader eller framtida detaljplanering för bostäder och näringsliv.

Nuvarande värderingsmodeller och det föreslagna schablonpåslaget baseras i allt för hög grad på markens pågående användning (t.ex. skogs- eller jordbruk). Modellen tar inte tillräcklig hänsyn till den långsiktiga restvärdeminskning som uppstår när en fastighets framtida utvecklingspotential och byggrätter går förlorade.

2.2 Immateriella värden, boendemiljö och visuellt intrång (Förfulning)

När en starkströmsledning dras i närheten av befintliga bostadshus uppstår ofta en betydande försämring av boendemiljön. Att landskapsbilden förfulas och att vackra utsikter går förlorade är påtagliga skador för den enskilde men dessa immateriella och visuella värden är mycket svåra att bevisa och kvantifiera i kronor enligt strikt expropriationsrättsliga marknadsvärdebedömningar.

Eftersom schablonen på 50 procent endast beräknas på den strikta marknadsvärdeminskningen för själva marken, riskerar fastighetsägare som drabbas av omfattande visuell förfulning av sin boendemiljö att lämnas utan skälig kompensation. Detta motverkar promemorians syfte om att skapa högre lokal acceptans.

2.3 Lantmäteriets ansvar för skogs- och åkernormerna

Kommunen ställer sig positiv till att Lantmäteriet ges ett samlat ansvar för att löpande uppdatera skogs- och åkernormerna. Detta säkerställer en mer förutsägbar och enhetlig värdering över hela landet. I detta arbete är det dock av största vikt att även de ovan nämnda faktorerna (framtida utveckling och visuella värden) vävs in i värderingsinstrumenten.

3. Kommunens förslag till kompletteringar

För att säkerställa att ersättningen blir fullt ut skälig och att syftet med förkortade ledtider uppnås föreslår kommunen följande tillägg i det fortsatta lagstiftningsarbetet:

1. Inför en ventil för framtida utveckling: Det bör införas en möjlighet till tilläggsersättning i de fall där ledningsrätten bevisligen omöjliggör eller avsevärt försvårar framtida byggnation eller

PROTOKOLLSUTDRAG
2026-09-21

utveckling som är i linje med kommunens översiktsplan gällande områdesbestämmelser eller påbörjat detaljplanearbete.

2. Schablonisera visuellt intrång: Lantmäteriet bör i sitt kommande uppdrag att se över värderingsnormerna ges i uppdrag att utveckla en tydlig schablonersättning för visuellt intrång och påverkan på boendemiljön, baserat på ledningens närhet till bostadsbyggnader.

Handlingar i ärendet

Promemoria "Ersättning vid upplåtelse av mark i samband med elnätsutbyggnad"

Tjänsteskrivelse av teknisk chef Marie Johansson, 2026-09-02

Beslutet skickas till

kn.remissvar@regeringskansliet.se (kopia till
kn.e.remissvar@regeringskansliet.se), ange diarienummer KN2026/01172
och remissinstansens namn
Marie Johansson, teknisk chef